ПЕТЕМ ТЕНЧЕРИ ПРОЛЕТАРИСЕМ, ПЕРЛЕШЕР!

КОММУНИЗМ ЯЛАВЁ

Совет Союзăн Коммунистсен партийěн Чăваш обкомěпа Шупашкар хула комитетěн тата Чăваш АССР Верховнăй Совечěн Президиумěсен хăй Совечěн хăй

1953 çул
Август
25
ЫТЛАРИКУН
№ 166 (9075)

36-мěш çул тухать.
Хăнăр 20 пус.

Пётěм тěнчери мир интересěсемшěн Совет халăхěпе Германи халăхě туслă пурăнччăр!

СОВЕТ СОЮЗЕ́ПЕ ГЕРМАНИ ПЁЛТЕРНИ

Совет Правительствипе Демократиллě Германи Республикин Правительство Делегацийě хушшинче ирттернě калăсусем çинчен

Августăн 20—22-мěшěнче Мускавра Совет Правительствипе Демократиллě Германи Республикин Правительство Делегацийě хушшинче калăсусем пулса иртнě.

Совет Союзăн ячěн калăсусенě çăмăсем хушшинче: СССР Министрěсен Совечěн Председателě Г. М. Маленков, СССР Министрěсен Совечěн Председателěн Пěрремěш Заместителě тата Юр çěршăн Ерěсен Министрě В. М. Молотов, КПСС Центральнăй Комитечěн Секретарě Н. С. Хрущев, СССР Министрěсен Совечěн Председателěн Пěрремěш Заместителě тата Оборона Министрě Н. А. Булганин, СССР Министрěсен Совечěн Председателěн Пěрремěш Заместителě Л. М. Каганович, СССР Министрěсен Совечěн Председателěн Заместителě, Шалти тата Туллăпри Сутă-илу Министрě А. И. Микоян, СССР Государство План Комитечěн Председателě М. З. Сабуров, СССР Финанс Министрě А. Г. Зверев; СССР Союзăн Германи Верховнăй Комиссарě посол В. С. Семенов.

Демократиллě Германи Республикин ячěн калăсусенě çăмăсем хушшинче: Демократиллě Германи Республикин Премьер-Министрě Отто Гротеволь, Премьер-Министр Заместителě Вальтер Ульбрихт, Премьер-Министр Заместителě Отто Нушке, Премьер-Министр Заместителě тата Строительство Министрě доктор Лотар Больц, Премьер-Министр Заместителě тата Финанс Министрě доктор Ганс Лох, Ихтулăхăпа вăрман, хуçалăх Министрě Ганс Рейхельт, Тулăпри тата Германири шалти сутă-илу Министрě Курт Грегор, Металлурги тата сăрт-ту промышленность Министрě Фриц Зельман, Государство План Комиссийěн Председателě Бруно Лейшнер, Демократиллě Германи Республикин Мускавра Дипломатиллě Миссийěн Пуçлăх посол Рудольф Аппельт, ăнăçěсен ирěклě профсоюзěсен Пěрремěшěн Председателě Герберт Варнке, Демократиллě Германири Наци фронтěн Наци Совечěн Председателě профессор Э. Корренс, иртнě ăнăçěсем çăмăрěсен Союзěн Центральнăй Совечěн Председателě Эрих Хонекер, Германири демократиллě хăрăмăрăн Союзěн Представителě Ильза Тиле, Демократиллě Германи Республикин Юр çěршăн Ерěсен Министерствин сотрудникě Петер Флорин.

Калăсусем пěр-пěрне ăнланнине тата тусăлăн иртнě.

Çавăн çинчен пăхăнăнăç калăсусем татăлăç: Европăра вăрçă чарăнăвăшăн çăкăр çуç иртнě хыçăн та Германине туна мирăн договор çуç пирки, Германи Хěвеланăç тата Хěвеллăхăç пайěсенě пайланса тăнă пирки тата мăнăн Германи государствăн тěлěшěнчěн пěртан вăр пăрăнтă тăнă пирки пулнă юрăхсăр йěркене пěтěрмелле. Çак тěлěвине çиçěм пăхăтăр мирăн конференци пухăмалăн, мирăн договор туйăн хатěрленěкěсем мěн пур таплăкăрта, çавăн пекех мирăн конференцие те Германи представительěсенě хушшинтарăмăна тăвас пулать. Мирăн тата демократиллě нимěçěсем çинче Германии нацилăх пěрлěхне туса хума Хěвеллăхăç тата Хěвеланăç Германи хушшинче тěрлěн килěнсе тăтăнă тăрăх Вăхăтăвăн Пěтěмěшне Германи Правительстви туса хумалла, унăн тěп задачи пěтěм Германие ирěклě суйлăвсем иртеркине хатěрленěсси тата суйлăвсене иртересси пулать. Çак суйлăвсем хыçăн пěрлěхăç демократиллě тата мирăн пурăнăç юратакан Германии общественăлла тата государство стройě çинчен тăракан мăтăва нимěç халăхăн хăйěн, ют çěршăн государствăсем хушшинçăсăр, татса памалла.

Вăрçă хыçăн Германи йышăнăнă финансла экономиклăла обязательствăсенě çăмăллатасси çинчен Совет Правительстви хушшинче Германи Республикин Правительство Делегацийě çěрěнсен Германи Республикин Правительство Делегацийě хушшинче калăсусем пулса иртнě.

Калăсусем пынă вăхăтра Калăсу иртнěçěн енěçěм Демократиллě Германи Республикиц халăх хуçалăхне малалла аталантарма тата унăн халăхěн материаллăн пурăнăçне лайăлатма пулăшас тěлěшěне подтвиклăла тата экономиклăла чыслă. Çěçем туса ирттерме калаçса тăтăнă. Кунта çăмăн тата ăнăçě: иртнě çулсем хушшинче Демократиллě Германи Республикин Совет Союзě ушăнăн хăйěн обязательствăсенě ырă кăмăлла пурăнăçăна пынă, нимěçěсен лекерăтиллě вăйěсем тăрăшăнипе Демократиллě Германи Республикин Европăра мирпěн вăрçăнăç ěçре паха фактор пулса тăчě.

Совет Правительстви йышăнăнă тăрăх çак ěçěсене туса ирттерме палăртăç:

1954 çулхи январěн 1-мěшěнчен пуçласа Демократиллě Германи Республикинчен репарации ăçи илме чарăнăмалла;

Совет Союзěн Германири предприятийěсенě Демократиллě Германи Республикин хăрăпарăвě пулма нимěн тěлěвсěр памалла;

Демократиллě Германи Республикин территориллě совет çарěсен тăнă пирки Демократиллě Германи Республикин расхочěсенě чăвармалла, çав расхочěсем Демократиллě Германи Республикин государство бюджетěнě 5 процентран иртмелле мар;

Демократиллě Германи Республикине 1945 çултан вара туллăпри оккупаци расхочěсем тěлěшěне пулса тăнă парăм уçăçěсене тěлěссинчен хăтăрмалла;

Германие вăрçă хыçăн пулса тăнă государство парăмěсенě Совет Союзне тěлěсе тăрассинчен хăтăрмалла.

Çак мěн тăрăх калаçса татăлă май Калăсу ирттерěçěн енěçěм протокол çырăнă, ăн протоколě çăмăрах пичетленě.

Калăсусем пынă вăхăтра çавăн пекех Совет Союзěпе Демократиллě Германи Республикин хушшинче экономика, культура, наукăпа техника тěлěшěнчěн пěр-пěрнине сыхăнса ěçлессине тěрěклетес тата аталантарас тěлěшěне çыхăнса тăракан мăтăн хăшпěр мăтăсем тăрăх та килешě тунă.

Уйăрăмăн иксен, 1953 çулта Совет Союзěнчен Демократиллě Германи Республикине ăçăлăн вăхăтра вăй илес тăракан çулту-илу килешěвě çуçне хуçса татăх 590 миллион тенкěлěх тавар тăратма килешě тунă. Ку шута апат-çимěç таварěсен, çěр кăмрăкě, хура металлсен прокатě, пăхăр, хура тăхлан, алюминий, çăр мăнăкě тата мăтăн таварěсем вăрçăç.

Совет Правительстви Демократиллě Германи Республикине 485 миллион тенкě çинчен ссуда пама, вăл шутран 135 миллион тенкě ирěклě валютăна памалла тунă. Кинçен ссуда çулталăнне 2 процент шучěне панă, ăна 1955 çултан пуçласа пăк çуç хушшинче тулесе тăтмалла.

Демократиллě Германи Республикин «Правительство Делегацийě» мěнпине çăкăн çинчен ăнăçěсем татăлă: вăхăтěнче айăплă ěçсем тунăшăн палăзăни памалла тунă нимěç çар сăмахěсенě ирěкě кăларма ăланăн вăрçă тăрăх ирěклě мерěçěм ěçлěçěç. Ку шута мирне этемăçăн хирěç уйăрмăх ěçлěçěç вăхăтра çěçем туçăçěн кăмăçěн, вěçěм хăйěнне кăçармалăн срок иртиччěн ыççě.

Совет Союзěпе Демократиллě Германи Республикин хушшинче тулă хушшăçěсенě тěрěклетес тата малалла аталантарма тăрăшăç,—Демократиллě Германи Республикин çěрěлнě, мирпěн пурăнăç юратакан демократиллě Германийěн пăхăнăн кěрешăçě Германи халăхěн тěрěкě пулса тăрать,—Класлă ирттерěкěн енěçěм СССР Союзěн Берлинри Дипломатиллě Миссийěнчен тата Демократиллě Германи Республикин Мускаври Дипломатиллě Миссийěнчен Посольствěçěн туса хуракан çитěн тата Посолсен уçăлтăрăка илесси çинчен калаçса тăтăнă.

ПРОТОКОЛ

Германирен репарацисем илме чарăнасси çинчен тата вăрçă хыççăн Демократиллě Германи Республики ăçăлăнă финансла экономиклăла обязательствăсене çăмăллатмалли ытти мерěçěм çинчен

Германи вăрçă хыççăн СССР, США, Англи тата Франци уйăрнě ăçăлăнă финансла экономиклăла обязательствăсенě чыслă пăсăк пайне пурăнăçăнне вěрçě татăçа, тата Германи экономикине çăмăллатма кирлине шута илсе, çавăн пекех Совет Правительстви августăн 15-мěшěнче Ăнăçă нотăра США, Англи тата Франци правительствисенне Германи вăрçă хыççăн тăвăтă держава уйăнче ăçăлăнă обязательствăсенě чыслă чакарма сěнě тăратнине шута илсе, хěвеллăçăнче асăннă державăсен правительствисем çав сěнě çěçěн ăçăлăнни пěтěм Германи тěлěшěне çак мерěçěм пурăнăçлăн çăмăн пăнине шута илсе,

çавăн пекех çак мěн тăрăх США, Англи тата Франци правительствисем мěнле решенисем ăçăлăнăçěсенě пăхмасăр, Демократиллě Германи Республики тěлěшěне çак сěнě çěçěн пурăнăçăн Германи халăхне экономика тěлěшěнчěн ăна мар, мирпěн пурăнăç юратакан тата демократиллě государство ниçěçě çинче Германи пěрлěхне туса хума тата Германиана мирпěн договор тăвăçěсем хăварăтăна мирпěн условиен туса хурас ěçě те пысăк пулăшу пулнине ăçăлăнăç,—

Совет Союзěпе Демократиллě Германи Республикин Правительствисем çак мероприятисем çинчен сěтěсе яиçа килешě тунă.

II.

Совет Республикин, Польша Халăх Республикин Правительствипе килешěç тăрăх (репарации ăçăнчен ăна тивесěн тěлěк пирки), 1954 çулхи январěн 1-мěшěнчен пуçласа Демократиллě Германи Республикинчен репарацисем илесе вăрçăçěсем—таварсем тăратăлли формăна та, ытти пирен мěнле формăна та—пěтěмěçěм чарса хăтăрать.

Çапла ăçăлă Демократиллě Германи Республика 1954 çулхи январěн 1-мěшě хыççăн тěлěмěçěр ăçăлă репарации çăмăрěсенчен ăçăлăнать. Çак çулта Совет Правительстви 1950 çулхи майăн 15-мěшěнче Германи ячěн Совет Союзне репарации тăрăшăçěсем çăмăрěсем çинчен пěтěрнě тăрăх, çěнтерни 1938 çулхи халăх шутăçăнăç, 2.587 миллион марăн чухлě пулать.

II.

Совет Правительстви 1954 çулхи январěн 1-мěшěнчен пуçласа репарации тěлěмěçěм вăрçăçěсем СССР Союзěн хăрăмăрăнăç хуçăçěсенě Германи Республикин Правительствин хушшинче В. МОЛОТОВ.

Демократиллě Германи Республикин Правительствин хушшинче О. ГРОТЕВОЛЬ.

Г. М. Маленков патěнче

Демократиллě Германи Республикин Правительство Делегацийě ячěпе пулнă апатлану

Августăн 22-мěшěнче СССР Министрěсен Совечěн Председателě Г. М. Маленков Кремльте Демократиллě Германи Республикин Правительство Делегацийě ячěпе апатлану иртнě.

Апатланура нимěçěсем ячěн çак çěçěм пулнă: Премьер-Министр О. Гротеволь, Премьер-Министр Заместителě В. Ульбрихт, Премьер-Министр Заместителě О. Нушке, Премьер-Министр Заместителě тата Строительство Министрě Л. Больц, Премьер-Министр Заместителě тата Финанс Министрě Г. Лох, Ял тата вăрман хуçалăх Министрě Г. Рейхельт, Тулăпри тата Германири шалти сутă-илу Министрě К. Грегор, Металлурги тата сăрт-ту промышленность Министрě Ф. Зельман, Машиностроени Министрě Г. Цилер, Государство План Комиссийěн Председателě Б. Лейшнер, Демократиллě Германи Республикин Мускаври Дипломатиллě Миссийěн Пуçлăх посол Р. Аппельт, Нимěçěн ирěклě профсоюзěсен Пěрремěшěн Председателě Г. Варнке, Демократиллě Германири Наци фронтěн Наци Совечěн Председателě Э. Корренс, Иртнě нимěç çăмăрěсен Союзěн Центральнăй Совечěн Председателě Э. Хонекер, Германири демократиллě хăрăмăрăн Союзěн представителě Н. Тиле, Демократиллě Германи Республикин Юр çěршăн Ерěсен Министерствин сотрудникě Д. Фларин, делегаци соларăтарăç Л. Эйзерман, Демократиллě Германи Республикин Юр çěршăн Ерěсен Министерствин Протоколě Пайěн Пăчăлăнăкě Ф. Тун.

Совет Союзě ячěн апатланура çăмăсем пулнă: К. Е. Ворошилов, В. М. Молотов, Н. С. Хрущев, Н. А. Булганин, Л. М. Каганович, А. И. Микоян, М. З. Сабуров, М. Г. Первухин, Н. М. Шверник, М. А. Суслов, П. К. Пономаренко, П. Н. Поспелов, Н. Н. Шаталин, А. М. Пуванов, И. Ф. Тевосян, С. Н. Круглов, А. Г. Зверев, А. Н. Косыгин, С. М. Тихонăров, М. А. Яснов, Совет Союзăн Маршаллě В. Д. Соколовский, СССР Юр çěршăн Ерěсен Министрěн Заместителě А. А. Громыко, СССР Шалти тата Туллăпри сутă-илу Министрěн Заместителě И. Г. Кабанов, Совет Союзěн Германири Верховнăй Комиссарě посол В. С. Семенов, ВЛКСМ Центральнăй Комитечěн Секретарě А. Н. Шелепин, СССР Наука академийěн Президиумěн А. Н. Несмеянов, СССР Верховнăй Совет Президиумěн членě З. А. Лебедева, Авиаци Маршаллě П. Ф. Жигарев, Артиллери Маршаллě М. И. Нелепин, Адмирал Н. Е. Басистый, писатель А. А. Сурков, Академик А. И. Опарин, СССР Юр çěршăн Ерěсен Министерствин коллегийěн членě Г. М. Пушкин, СССР Шалти тата Туллăпри Сутă-илу Министерствин Докладчикě Германи Республикинчи Уполномоченнăйě И. Ф. Семичастнов, ТАСС ответлă руководителě Н. Г. Полутунов, СССР Юр çěршăн Ерěсен Министерствин Протоколě Пайěн Заведующийěн ěçне тăваканнě В. В. Цасков, СССР Юр çěршăн Ерěсен Министерствин Европăна ěçлěççěн 3-мěш Пайěн заведующийěн Заместителě В. Т. Грибанов.

Апатлану йышăнăç, тусăлăн иртнě. Г. М. Маленков тата О. Гротеволь сăмахсем калаçнă.

СССР Министрěсен Совечěн Председателě Г. М. Маленков

1953 çулхи августăн 22-мěшěнче Кремльте пулса иртнě апатланура калаçнă сăмах

Чěрěрен хисеплекен премьер-министр, чěрěрен хисеплекен премьер-министр заместителěçěм, Демократиллě Германи Республикин правительство делегацийěн членěçěм!

Сире тата сирěн ячěн Германи халăхне салам калама тата мирпěн пурăнăç юратакан Демократиллě Германи туса хурас çуç çинче, сирěн Тăван çěршăвăн нацилăх пěрлěхне туса хурас çуç çинче татăклă ситěнăçсем тума ырă сунма ирěк парăр.

Эпир сирěнне пěрле Европăри мир ěçěнěç, пирěн халăхсем хушшинчи хутшăнăçсене тěрěклетес ěçшěн пысăк вырăн йышăнса тăракан мăтăçсене чěрěрен, пěр-пěрне ăнланнине тата тусăлăн çутса ирттěрěр. Çавăн пек çутса илни пирěн шухăçсем пěрнеçě пулнине кăтартăç, çавăн пекех ăна паха решенисем йышăнăнăç. Эпир çакна шанса тăратăр: эпир Германи мăтăнне мирпěн йěркеленсе яма чěрěрен çăмăн, эпир сирěнне пěрле мирпěн халăхне мирлě аталану çулě çине сирěппěн тăма тата хăйсен нацилăх ăмăçěсенě пурăнăç вěртне пулăмăç тесе туса ирттерěкен çěнě утăмсем çинче пěтěм тěнче тимлěн пăхě.

Германи халăхи вăхăтра хăйěн историйěн ответлă тапăхне пурăнăç ирттерет.

Тěнчери реакциллě вăйсем Бонри халăхи правительствăна канар туса, пěрлěхě тата никама пěлăмăн Германи государство пулса тăрассине пěтěрсе лартма пытăраçăç политикăна çине тăрса тытса пырăçç. Вěсем Германи пайăнăнса, тăннине ăмăртěçěх хăварасăн, Хěвеланăç Германие океан çěн енчен монополистсен вотчини туса хурасăн, хăйсен агрессиллě планěçěне пурăнăçăна нимěç милитаризмне тепěр хут чěртсе тăратасăн.

Агрессорсен кăварě пěр вăхăтрах Германи халăхне хирěç тата Европăри мир ěçне хирěç пырать. Çавăнпа та, паллах ăнтě, мирлě пурăнăç юратакан халăхсем Германи мăтăнне Европа хăрушăлăхěн, çапла вара тěнчери хăрушăлăхăн мăтăвěпе пěрле сыхăнтарăçç. Çěнě вăрçа сирсе иракеннěн пăтăрăн кěрешěç, мирлě пурăнăçăн тăракан вăйěсем Европăри халăхсен тěп интересěçěне, вăл шутра Германи халăхěн интересěçěне те хăтлăçç.

Пурăнăç çапла хушăть: Германи халăхěн çак кěрешěçě паллă вырăн йышăнмалла, унăн хăйěн татăклă сăмахне каламалла.

Германи халăхě умěнче иртнěçěн задача тăрать—агрессиллě вăйсен планěçěне архатса тăкăçалă, хăйěн нацилăх пěрлěхне туса хумалла, Германие мирлě пурăнăç юратакан демократиллě государство туса хумалла. Мěншěн тесен мирлě аталану çулě Германие пěрлěх, пěрлěх, никама пăхăнманăях тата нацилăх çěкленě патне илес пырě.

Халě мěнле çапла тăрать: Германи е Европăра мирне хăрушăлăха тěрěклетес ěçре пысăк факторсенчен пěри пулса тăма е çěнě агрессии Европăри тěп вучлăх пулса тăчě пултарать.

Çак пек ěçě малашшăхран Германи халăхě хăй çине сулласа ыççě пулать?

Вăл мěнле çăмăн—мир çулěне е вăрçă çулěне, нацилăх пěрлěх çулěне е Германие пайăнăнăç хăварас çулна каймалă хатěрленет?

Халăхсен хăйсен историлě опытěчěн вěренесěр тăма пуçтарăçç. Ку вăл, паллах, ăнăçăр пурăнăç çăмăн утса тухнă Германи халăхне те пěтěмěç пырса тивет.

Германии XX-мěш çěмěрěн малтанăн çур çěрěмěн пěтěм ăçăланăмăçěн нимěç халăхěнěн хăйěн валли тунăçăн тěп урăх мěнле пулать-ха?

Урăх çăмăн пек: милитаризм, агрессия, вăрçă çулě Германишěн паян тěлěшěнчěн хăйěн валли хăй валли çулě хатěрленě пулать.

1900 çултан пуçласа 1945-çулă çитиччěн, тăшăрăн пекех пулсан, çавă хирěнăть: Германи çак тăшăрăн 45 çулне сăхăнтан та 20 çулне нěç тěнче вăрçăнăн вăйăн хатěрленсе тата вунă çул ытăн çак вăрçăçěсенě вăрçă ăçтерěçě.

Çапла ăçăлă, çур çěрěр хăрушăлăха вăрçă Германи пěтěм пурăнăçěнче çăн ăçăрăн тăнă пекех йышăнăнăç-тěнăç.

Результатăн вара мěнле? 1918 çулхи нацилăх катастрофа хыçăн 1945 çулта тата та пысăкăрах нацилăх катастрофа пулчě.

Милитаристсем хăйсен вăрçă планěçěне Германи халăхне йышăнтарнă пирки самăр-миллионě яйăн нимěç çăмăнсем çăмăрěсем пурăнăç пулчě. Çуçăрланăнсенěн аманнисенě илес пулсан, вěсем йышне шутласа кăларма та çук. Германири инвалидсен союзě нимěç хăçăнсенě пичетлесе кăларнă çăмăрěсем çăмăна кăтартăçě: 1924 çулта суралнă кашни 100 ниçěрен 25 çăмăн вилнě е нимěнле хыçăçăр çухалнă, 31 çăмăн йывăр суранланнă, 5 çăмăн аманнă, 2 çăмăн ěçě юрăхсăр тухнă. Нимěç çăмăрěçěн ярăвě пěрин хыççăн тепри вăрçăра вилсе, аманса пěтнě.

Çапла çитě, истори ăмăн мěнле вěрěçěт: Европăри çěрěмăçěн мирне хăрушăлăхне пăсса, Германи милитаризмě нимěç нацилăх валли вилне шăтăкě чаваканнě пулса тăнă.

Апаш пулсан та агрессорсем каллех Германие вăрçă авантюрисен нимěç çулěне çěтěрсе пыма тăрăççě.

Нимěнле пěрленчěн те Адмаэур унăйăнсен чăн-чăн шухăшне пытарса тăма пытăраймасть. Вăл ушкăн Хěвеланăç Германире милитаризмпа реваншизм штабě пулса тăрать, Германие çěнě вăрçă патне илес пырать.

Çак преступниклă тěлěвене Германи милитаристсěçěн Германи пайăнăса тăрасенне тăрăшăççě, нимěçсем хушшинче тăван тăвана вěлерелени вăрçă кăларма провокаци сарăçç.

Çак тěлěвене вěсем Хěвеланăç Германие Сурçěр Атлантика блокěн агрессиллě политикăн хěçăшлăç туса хума тăрăççě.

Çак тěлěвене вěсем Хěвеланăç Германие «Бонн договорěн» тенěскерěне алăн-ăршех сыхса ăçтăçç. Çак договор вăл Германи халăхшăн Версаль договорěнчен те ăнăçăрах тата намăсăрах договор пулса тăрать. Пурте пěлěçç, Версаль договорě Германие пайăнăн, Германие 15 çуллăх срока пěчěк пăй таран ăна оккупаци туна палăртнă. Бонн договорне илес пулсан, вăл Германие нимěн пăсăк ăçăрать, Хěвеланăç Германие ют государствăсенě пăхăнса тăракан провинци туса хурать, пěтěм Хěвеланăç Германие 50 çуллăха оккупаци туса тăрассине йăрлене иртет.

Германии ку тарăнчăнех мирлě договор çуçăнăшăн Аденауэр правительстви ответлă. Вăл Германи мăтăнне мирлě вăйăн вěрçěçěн вар.

Бонри ку пулăç тěлěвăн ушкăнсем Германие вăрçă çулě çине тěкěс пырăçç. Вěсем нимěçěсене каллех Хěвеланăçпа Хěвеллăçăн Европăри халăхсене хирěç тăватăрма пăхăçç. Çавăнпах политика Германи халăхшăн сěрпăвăн гитлерла ушкăн ăçăн ăçăн пыма ěçсем патвăç ăçăн пыма пултарать. Этемăçăн çав ушкăнăн пусăлăхěçěн çав преступниклěçěн вырăнне хурса ăйăлăçăр. Анчах Аденауэрăн унăн ушкăнě те вěсен çулěнчěн пыççě-и вара?

Нимěç хěрăмăçěсен хăйсен ачисем валли милитаристсен тата хăрушăлăх çěнě вăрçă хатěрленě çине тарăмăçăр пăхса тăрăç-ши вара? Нимěç çамрăçěсен ăнăçěнчěн пулса тăма тата хăйсен юнěне Америкăри агрессиллě ушкăнсен çар машинине тăрантарма килěççě-и вара? Хěвеланăç Германие мирлě пурăнăç юратакан халăхран уйăрса яма, агрессиллě вăрçă пусласа яма тěрě кăмăлла нимěç патриотěсем милитаристсене пěр пăрăç-и вара? Çак вăрçă вăл, пěр-пěрех, пěтěм халăх хушшинче пысăк тарăну çуратса кăларать, Хěвеланăç Германие ют-çăлăна пилěн вони туса хурать. Германи халăхěнěн питě пысăк тарăнăнне вěçěлěç.

Пěтěм нимěç халăхě Германи мирлě майпа йěркеçěçěн тăрăта пусласа, çак мирě шухăçăн пурăнăçěсенне пăмăла агрессиллě вăйěсем те—ăçлăн пăн ăçăн вăйěсем те, Европăри вăйěсем те—ăшăçăнăнне шутăрăçççě. Германи çутçăçě Германи халăхě валли.

Шăн пěлеттěр, нимěç халăхě хушшинче пысăк ушкăнсем пулса иртнěçěн, Германири ăç-ăçăн политикăн вăрçă çулěнчěн militarizma тěпěр çуç çěрсе тăратăлли çуçа йышăнăнăç. Германи нацийěн чи лайăх вăйěсем Германи валли мир туса хума, мирлě пурăнăç юратакан, пěрлěхлě, демократиллě Германи туса хума тăрăçççě.

Çак мирě тěлěвене пурăнăçăнне ěçре Демократиллě Германи Республикин историлě вырăн йышăнăç тăнăçăн, Мирлě пурăнăç

(Юлашки 2-мěш страницăра).

СССР Министрёсен Совечён Председателё Г. М. Маленков

1953 çулхи августăн 22-мёшёнче Кремльте пулса иртнё апатланура каланнă сăмах

(Пуçламăшăн 1-мĕш страницăра).

ирттеван халăхсен тивёçлине çак республикăра çăвăн Германи, мирне ёçлеп, демократикпе прогресс Германиллё пулса пăхăнăп кăмăлё.

Шăпах та çавăнпа Берлинтăн Германи Республикин пётём Германирпи мир вăйёсем çăмăллă пулсаччăн, ăна мир вăйёсенне то пулăшăп тăрăççăмне Совет Союзăн хăйён тивёçё, тесе шутлатăп.

Германи халăхё умёнче хăйён ăсталăхёнче çăмăл сăмана тусе хăпарăп, Германи мирлёх аталаçа чечекленелли самана-тусе хăпарăп пăтăрăп. Шăпах та çавăн пек тулăшăпăнăн тăрăшăп Германирпи чи лайăх сăмсăм. Ăçăл Тете хăйён çăмăллă вăйăн та пăхăнăп, хăйён халăхё ирёçлё пулаçса кăмăнăсем пурăпăн.

Германи халăхё умёнче Совет Союзёнё Франци, Чехословакие Польша, Англие Бельгя халăхёсенне мирлёх пурăпăн, мёнпур халăхсенне чăнлăхăн мирлё пурăнăмăн малашлăх пулаçа тăрать.

Немёçё çăмăнăсен шухăшăвăса тата ёçлесе тунё пулăм ситёнёçённе чылай вăхăт хушши милитаристсен вăрçё ёçёсемён усё курса пурăпăн. Мирлёх аталăнăн условиисенне нимёçё халăх вăйăн аталанăй промышленность хăватне, техникăн мёнпур ситёнёçёсене, хăйён творчествăна вăйёсене то пăтăрăлăхне халăхăн пурнăç условийёсене хăйăхлатаç ёçе, çёршыва прогресс çулёне атăлтарăççе ёçе пама пултарать. Германи мирлё пурнăçа юратакан государствăсемпе экономикăна тăлăмăнăн тачё çыхăнусем тытăм, мирлё пек вăхăтăнăн то пăтăрăлăхне Европăн çёршывсемпе то тата пётём государствăсенне хăнăхнăн пекех çутă-çăмăлă пулăм пăтăрать. Германи мирлё пурнăçа юратакан государствăсемпе экономикăна тăлăмăнăн тачё çыхăнусем тытăм, мирлё пек вăхăтăнăн то пăтăрăлăхне Европăн çёршывсемпе то тата пётём государствăсенне хăнăхнăн пекех çутă-çăмăлă пулăм пăтăрать.

Германи мирлё пурнăçа юратакан государствăсемпе экономикăна тăлăмăнăн тачё çыхăнусем тытăм, мирлё пек вăхăтăнăн то çёршывсемпе то тата пётём государствăсенне хăнăхнăн пекех çутă-çăмăлă пулăм пăтăрать.

Германи халăхё вăлăн çăмăн пек мăн тусе паме, унăн нацилле пёрлёхёне малтан тусе хăпарăп, мирлё пурнăçа юратакан демократиллё Германи тусе хăпарăп çут тумă вăхăт çитрё.

Совет Союзё малашне те Германи халăхён мирлё вăйёсен тёрё ёçё хăвăртрах çёнтерме пултарăр тесе пётём вăл çурса вёрнё. Пётём çĕнчерн мир интересёсемён совет халăхёне Германи халăхё туçлё пурăнмалла тăвăçсăмён, вăй пурăн çёнлетён, Демократиллё Германи Республикин Правительствийён тата Премьер-Министр ОттоРотеволь çăмăлăхёмён курка çёклетён.

Демократиллё Германи Республикин Министрёсен Совечён Председателё ОттоРотеволь

1953 çулхи августăн 22-мёшёнче Кремльте пулса иртнё апатланура каланнă сăмах

Демократиллё Германи Республикин Правительство Делегацийё хăйне çăмăлăнăн тата тусăмăн вăмăлăнăнăн, çавăн пекех пирён делегаци çине, çавăн вăра пётём Германи халăхё çине тивёçлё пăхăнăмăн СССР Правительствăне тата мёнпур совет халăхне чунтан-чёрепен тав тăвăмăн пăлăртаçăп.

Иртнё вăхăтра нимёç халăхё хăйне хăй наци тёлёнмёшён пётёресси пулса пăвăç, ку ăна мёнле пулса пăвăнăç пăнăхăнне Ленин тата Сталин çут çăмăн кăтартăр. Нимёç халăхё хăйне пётёрес çут çине вăçлёмён çут ан тăтăр тесе Германире çăмăллăсен пирён валаха пулать. Савăнăç ёнтё çăнăн пата, мир лагерёне пиçтёмёр.

Демократиллё Германи Республикин Правительство Делегацийё çулта пулнă вăхăтра çăнăн, СССР Правительствăне пёрле, Германи халăхёмён пысăк вăрçăн ăшшăнăса тăракан вăйтусене çутсе ирёмёр: Германине мирлё договор тăвасси çинчен тăракан вăйăна тата çак тёлёнеме мирлё конференци пухăнăнăн çинчен, Пётём Германи Вăхăтлăх правительствине тусе хуçăç çăмăн пётём Германине ирёçлё суйлăм иртерикне пёрăлăçлё Германи тăвас тёлёнеме ёçсене мирлё тата демократиллё вăйăн бёрлеççи çинчен тăракан вăйăна çутсе ирёмёр. Вăйтусен çутне çăмăн пекех иртнё вăрçа пата тата Германие пайланине пуçлă Демократиллё Германи Республикинён экономикăна финанс тёлёнмёшён пулса тăнă ăмăртăка çăмăлăтас ёçёне Совет Правительствăн панё сёнçсем те кёрççё. Германи халăхёмён питех те мирлё çак вăйтусене çутсе ивасси питё ăнăçлă иртрё. Демократиллё Германи Республикин Правительстви тата унăн пёрле Германирн мёнпур патриотсем Совет Правительствăн решенийёсенчен СССР Правительствăн мирлё договор тăвас ёçе хăвăртлатассăмён хыçă тăнине çуççё. Пётём Германи валли сёнçё çăмăлăхсене вăл Демократиллё Германи Республикине сийёнчех панă. Çак факт пётём тёнчене тата пётём Германине çавăн çинчен çиçеллесе паратăр: СССР Правительствăн Германи ăнăçăнне вăйăна çитичченех тата парассăмён тăрăмăн. Нимёç халăхё СССР Правительствăн августăн 15-мёшёнче хăвалăнăçёнчи çăмăллăсене панă, ăнăçăн пётём Германи мёнпёр демократиллё нимёç çинче мирлё майпа тата парас тёлёшне Совет Союзён конкретлё сёнçёне курать. Ку пота Германирн мирлё юратакан мёнпур çынсене сăвăтăрçё тата хавхалантарчё, мёнпён тесен вăл çёнёрен пёрăхçё Германи тумалăн чăн-чăн çула кăтартса паратă тата Германине мирлё договор тумалăн татăлăç тапăçне çыхăратăр. Хăвалăçёнчи империалистăн çăмăллăсен — США, Англи тата Франци—нимёç халăхён мирлё договор тума право пурăнне вăшăнăççё. Çак тутăна вёсем пётём Германи правительствăн çуçки çине йăнăтăраççё. Совет Правительствăн нота хăçён тата мир валаçусем иртнёрен çăмăл çăмăн пек валама нимёнле çăлтав та çук.

Вăйăр çăмăн тутăнăçăр. Совет Правительствăн Демократиллё Германи Республикине федералăх республикăн парламенчёсем тулё Германин вăхăтлăх правительствине тума çённи Германи ăнăçăне, ăна майпа тата пама май пур ăнăçăна, çăмăллăн пама ăнăçлăнăне пăхăçрёр. Пётём Германие правительствăн çут тесе çăмăллăнăн хăтăлăнăç калё ёнтё çăмăллă мар пулаçа пăхать. Хăвалăçёнчи оккупацилесен тăракан державăсем Совет Союзён çёнёçёсене çирёç тăма пăрахсăн, Хăвалăçёнче тата Хăвалтăçăç Германирн нимёç халăхё кăлёнтё тусăн, Германине пёр тăхтаса тăмасăрах Пётём Германи правительствине туçа хума пулать. Çиçр çăкна ёнесех тăратăр: нимёç халăхё хăй енчен Совет Союзё хăвалăçёнчи державăсене панă çёнçёсене мрлё тата çăн çёнçёсене пурнăçа кёртме требовани лартё.

Вонра тата Парижра тунё договорсене пуля Германи милитаризмне çăмăнăме çук çине тăратаççё. Çавăна пурнăçа кёртме чăмартарассине Германи, унăн кăршисем хата мире юратакан мёнпур халăхсем пекех, интересленет, тесе шутлатăр çиçр. Хăвалăçё Германирен Европăн мире хăратса тăракан милитаризма государство тума парас мар тесе, çиçр Германирн мире юратакан демократиллё нимёç çинче пёрăнне пурнăçлама мён пиçиççе пулнă те тăвăлăр.

Германи ăнăçăне тата парасси çинчен Совет Союзё панё çёнçёсем ăнăçлăнăçăн, çавăн çук иртнё хыççăн, Германи панăланса тăнине ăна пёрлештернине пётёрне пулать. Çавăн вăл нимёç халăхён чи хăрăлăн ăмёçёсене тата нацилле интересёсене тивёçтерет.

Совет Правительствăн Демократиллё Германи Республикине экономикăна пулăту тата ăнăçлăнă решени Совет Правительстви чăнлăнăç тусăн пулăшнине пётём нимёç халăхне кăтартса парать.

Демократиллё Германи Республикин Правительство делегацийёне СССР Правительстви хушшинчи калаçусем халăхсен мирлё тата тусăç пурăнăмăн тухăшна иртрёç, Демократиллё Германи Республикинён Совет Союз хушшинчи тусăç çыхăçусене тёрлеççёне тата аталантарма пулăшрёç. Совет Правительстви палăртăр тата сёнё кашни мероприти пиçрёнён чылай пысăк пулăму пулаç тăрать, Демократиллё Германи Республикинён халăхне чылай çăмăлăх парать, çирё хăмăрăн тăван çёршывăн Хёвеланăç Германирн çынисене çапла ёнентёрме пуçлăмăсăр. Совет Правительстви пётём нимёç халăхён чи лайăх, чи шанчăклă тусё пулаç тăрать. Çакна ăнланса нимёç халăхне хăйён нацилле прависемён асăлă Совет Союзёне тата мирлё асăлă лагерёнчи пётём çёршывсемне пёрле кёрешессине вăйлатма тата Европăна пётём тёнчери мире çыхăнăç хăварма пулăшма хистет. Çавăнпа та ăнăçăна ăнăçлă

Мускавра Тушино аэродромĕ çинче пулнă сывлăшри парад

Тушино аэродромĕ çинче çулсеренех сывлăш парачĕ вучтеçеçĕ. Ана кунта ялавăн халăх нумай пухăнать. Иртнĕ вырсарникуна та, августăн 23-мĕшĕнче, унта халăх нумай пухăнать. Мускавăн пиншер çывăхне кресткисем автобусем, поездсем, хăтер, троллейбусем çине ларса Тушино аэродромне ошаççĕ ялăрĕç. Пуçăлăмăш çăмăл çинчисене аэродома пычĕç.

Ун пуçланнăранах нумай малтан аэродома парад кунне ирхи ăшăмăн нумай пухăнчĕç. Унта урăх çĕрпуçăсенпех ялăн хăнасем те, вăл шутра Пятăм тăнăçăн çăмăлленне студентсен мирне тухăçлăн ирттерме ăйтуна Бухарестра пулнă ăнăçлăхăн фестивальĕн участникисем те пулнă.

Сехет виннисем вăхăт ăнтăрса пуçăнăç сехет вăтăр çăмăлланнине пăтăрçеççĕ.

ССР Союзăн В. П. Чкалов ячĕне тăракан Центральнăй аэроклубăн ун чухнехи пек ирхи ăшăмăн çурчĕн трибуни çине Г. М. Маленков, В. М. Молотов, Н. С. Хрущев, К. Е. Ворошилов, Н. А. Булганин, Л. М. Каганович, А. И. Микоян, М. З. Сабуров, М. Г. Первухин, В. М. Шверник, М. А. Суслов, П. К. Пономаренко, П. Н. Поспелов, Н. Н. Шаталин, Совет Союзăн Маршалĕ В. Д. Соколовский, Флот Адмиралĕ Н. Г. Кузнецов, Совет Союзăн Маршалĕ С. М. Буденный, Авиаци Маршалĕ П. Ф. Жигарев, Авиаци Маршалĕ К. А. Вершинин тата ытăçсем те хăнăççĕ. Аэродома пухăнăнсен вăсене тăвăлăн ялă çупса саламласа кăтăс илеççĕ.

Ваннăçăн сехет парад пуçланăн çинчен пĕлтерçĕ, Совет Союзăн Государство Гимнăн кăвăн чăнăлăн та савăнăçăн ăнăçрăç, Тушăн сăсенсем ярăлеçе ланçĕç.

Сывлăша самолетсем пĕрмеçĕм çывăхне ирăлăç. Вăсене шутласа кăларма та май çук, «ЯК-12» йышăн нумайăн машина хăй-ă пухăнăнă тăле хăварт çăмăççĕ. Малта пыракан самолета Н. И. Перевозчикин тытса пырать, ку самолет çинче В. П. Лешкина Н. В. Сталин портреçĕмсем Хĕрлĕ ялав вăлăмĕнче. Çак машинăна юнашар пекех, ик енчен, ик самолет вĕçеççĕ, вĕсем çинче Сывлăш-Çăр Вăйăçсен ялавĕсем вăлăмĕççĕ. Ку самолетсене Ф. С. Доронин тата С. Н. Жучков тытса пырççĕ.

Пĕр вăхăн хыçăн тепĕр вăхăн вĕçсе пырать. Самолетсем тăватă ушкăнне вĕçет. Калинин ушкăнне тăватăр самолет. Вĕсем çинче Советăн Социалистăлă Республикăсен ялавĕсем—пирĕн Тăван çăршăрăн халăхсен ленинла-сталинла çирĕп туслăхĕн çинвăлă. Чаплă тухăçлă летчиксемпе юнашарах ДОСААФ спортсменĕсем хăйсен машинисене çирĕп тытса, хăвалăн ишсе пырççĕ.

Пурте алă çупма тытăнççĕ. Алă çупни хăйăрах та хăтăрах ялтăнне пуçлать. Аэродромăн пĕтĕм халăх алă çупать. Çуçе хăтăр çăмăçем те, пĕчĕк ачасем те çăмăççĕ. Сывлăша самолетсем ушкăнĕсем вĕçеç ирттеççĕ, ку ушкăнсене Е. А. Михаленкопа М. Н. Зиновьев летчикем çитçе пырççĕ.

Тăпере «ЯК-18» йышăн 75 самолет. Вĕсем çине пăхсан, çак сăмахсене вулаçăн: СЛАВА СССР.

Самолетсем стройĕ çирĕп. ДОСААФ спортсменĕсем самолетсем хушшинчи интервала тăрăс тытса пырççĕ.

Репродукторсем диктор каланнине—Çар, Авиаци тата Флот çĕнне пуçăнăнне тĕлĕнне ĕçленеп ярăвăй общестăлăн летчикĕсен авиаци спорт упражненийĕсем пуçланăсен çинчен пĕтĕрнине пуçăр çĕре те саçрççĕ.

Спорт самолачĕсем—шăвăн самолет—сывхарççĕ. Вĕсем çăпăн хыçăн тепĕр вĕçсе пырççĕ. Самолетсенне хĕрăмăн-летчикçăн тытса пырççĕ. Малти машина çинче Совет Союзăн Героĕнĕ, спортăн тата çивĕçлĕ мастерĕ, çĕршăн рекордсменĕ Марина Чечнова.

Машинăсен умăн-хыçăн вĕçеççĕ. «Нестеров петлисене» тăвасçĕ, унтан пĕрин хыçăн тепри пĕр йĕрпех вĕçме тытăнççĕ. Самолетсем сывлăшра çăпăнсе вĕççĕç.

Летчикăсем аэродром çинче çăвăнса вĕçсе çĕççĕç. Пур самолетсем те пĕр вăхăтрах çăвăна-çăвăна илеççĕ. Çăлелле хăвăрт вĕçсе хăпарççĕ. Тата тепĕр хут çăвăнççĕ. Çĕнĕрен аэродром çинче çăвăнса çĕçене тытăнççĕ. Марина Чечнова хыçăн спортăн тата çивĕçлĕ мастерĕ А. И. Водригина, спорт мастерĕсем В. Ф. Дубровина, М. Г. Дрига, А. М. Шмелькова летчикăсем спираль теçе вĕçсе пырççĕ, вĕсем çăр метр çăлăмне çити анаççĕ те аэродром тăлăнчи вĕçсе кайççĕ.

Курма пиçĕ çăмăçем летчикĕсене ăсатса яма çеç ăлкĕрчĕç, паралăн тепĕр номер пуçланăч. Планерсен ушкăнĕ пырать. Самолетран пиçĕн планер кăкăрăн. Планерсенчен тăнĕ поçăл пырать. Самолетбуксировщикне Р. Н. Волков летчик тытса пырать. Планерсен ушкăнне çитсе пыраканĕ Н. А. Чернышева планеристка—Мускав çăмăнăн. Унăн ушкăнĕнче пуçăр Мускав çăмăнăн—Мускав авиаци институтăн студенчĕсем С. Ю. Ердуловăн Е. А. Африкăнов, В. П. Чкалов ячĕне тăракан Центральнăй аэроклубăн спортсменĕсем А. С. Штанова тата А. А. Чеботарев. Вĕсем ăнăçăççăн тата ĕçрен пушă вăхăтра планерпа тата самолетпа вĕçме вĕренеç.

Планеристсем мĕн кăтартаççĕ-ха? Планерсенне самолетран вĕçертсе ячĕç. Самолет-буксировщик аялăнăна вĕçсе кайрĕ. Сывлăшра пиçĕн пиçăн кайăк вĕçсе çĕçене тытăнчĕç. Ку вăхăтра пуçăр çĕçте те шăн пулчĕç. Планерсем çинче ун-кун çинче çăвăнса çĕççĕç, пĕрре çăлелле улăхаççĕ, тепре анаççĕ. Кăштах вăхăт иртнĕ çĕре вĕçем вĕçсе каççĕç. Курма пухăнăç çинчен спортсмен-планеристсене хăйсен ăстăлăхне ăçтерес ĕçре çĕнĕ ситуăçсем çуна мăн çуççĕç.

Пĕлĕрте—моторсен саççи. Кăрлент çинчи вăйланса пырать. Кăвак пĕлĕрте çиçĕм тăватă самолет вĕçни лайăх курăнать. Малти машинăна Я. Д. Форостенко тытса пырать. Ун хыçăн спортсмен-летчикем вĕçсе пыраççĕ, вĕсенчен хăшăпăрисен сывлăшра. вĕçмелли спорта пĕлтăр çеç хутшăнăнă.

Ака самолетсем çăвăна-çăвăна иççĕç. «Нестеров петлисене» тăвасçĕ, Пĕрн-тавралла çăвăна-çăвăна аялăнăп вăрççĕ. Çирĕм тăватă машина сывлăшра вăрçеçăн пек çăвăннине курма питех те интересăлă.

Самолетсем черечĕнĕ пирĕн çăмăн тепри çăвăна-çăвăна иççĕç. Кашни фигурăна пысăк-ăстăлăха тунă курăнатăр.

Çăвăнса çурççĕ, самолетсем сывлăшра ик ушкăн пулчĕç, вĕсем ик пысăк çурçă ункă пек-пулса пĕрин хыçăн тепри вĕçсе пычĕç. Я. Д. Форостенко хăйĕн машинине тăрĕ çупца ирке кайна пуçлать. Самолетсем пĕрин хыçăн, тепри тăрĕ çупца кайна тытăнаççĕ, аэродром çинчен вĕçсе каççĕ.

Парăдăн пĕрмеçĕм пайĕ вĕçленчĕ, ăна Совет Союзăн Героĕ, авиаци генералĕ-лейтенантĕ Н. П. Каманин çитсе пычĕ.

Парăдăн иккĕмĕш пайĕ пуçланăть. Сывлăш-Çăр Вăйăçсен летчикĕсем сывлăша çăмăлсе хăпарççĕ. Парăдăн ку пайне авиаци генералĕ-лейтенантĕ С. У. Рубанов ертсе пырать.

Сылтăм енчен аэродром тăвăнне реактивăлă истребитель сывхарать. Ана В. С. Лапин майор тытса пырать. Истребитель çинчи пекех хăйăрт çăлелле вĕçсе хăпарать, пĕр-фигура хыçăн тепĕр фигура тăвать, пĕр хут, унтан тепĕр хут çăвăнса «петлесем» тăвать, çуçăт çăвăнса илет... Самолетла летчик пĕр-пĕрнине сыхăнăç, пĕр ĕç тăвасçĕ.

Ушкăнпа вĕçес ĕçри пысăк ăстăлăха кăтартаççи пуçланать. Реактивăлă виçĕ самолет вĕçет. Вĕсен ушкăнне В. М. Фокин майор ертсе пырать. Ун хыçăн вĕçекен самолетсене А. И. Гавриловпа Ю. В. Финин летчикĕсем тытса пыраççĕ. Самолетсем «Нестеров петлисене» тăвасçĕ, çăвăнăпа çăвăна-çăвăна аялăнăп анаççĕ. Машинăсем мĕн тунине асăрхаса илме те ĕлкăр.

Вĕсем çăмăнне реактивăлă пилот истребитель тытать. Ку самолетсем пĕр-пĕрнине юнашар стройна вĕçсе пыраççĕ. Истребительсем ку ушкăнне çăна тухнă летчик А. П. Вабаев ертсе пырать, ăна 11 ордена тата медальсемне награждăлă. Машинăсене кунсăр çăмăнăн çиçĕм пĕр-пĕрнинчен кăкăрăн пек. Вĕсем пурте пĕр хăрăс çăвăна-çăвăна «Нестеров петлисене» çуçа кăтартаççĕ. Çуçе вĕçсе хăпарсан, самолетсем малта пыракан самолет тăвăнăн хăвăрт çăвăнма тытăнаççĕ. Пилĕк истребитель пиçĕ хăйăрт аялалла чăмаççĕ, аэродром çинчен вĕçсе ирттеççĕ те çăлелле хăпарса каççĕ.

Çиçĕм ун-кун çинче халĕ ăнтĕ урăх истребительсем вĕçеççĕ. Реактивăлă виçĕ истребитель вĕçет. Вĕсем те пĕр-пĕрнине юнашар стройна вĕçеç пыраççĕ. Малти истребитель çинче Н. Н. Шульженко полковник. Летчиксем ун хыçăн-пирса темиçе фигура тăваççĕ. Вĕсем питĕ ăста вĕçме, машинăсене лайăх тытса пыма пĕлнине кăтартаççĕ.

Моторсем вăрлăн хăтăрах те хăтăрах иççĕç. Реактивăлă бомбардировщиксем колоннисем сывхараççĕ. Пĕрремĕш колоннăна С. Ф. Долгушин полковник ертсе пырать. Реактивăлă истребительсем колонни хăй вĕçсе ирттеç, вăл вĕçсе иртнĕ çăлăн çăмăрăнăç çăмăлленне ку ялтăнсе çăмăлланнине ăçтăрăç. Çĕр çинне ансан, вĕсем аэродрома çиçĕм курăка хупласçĕ.

Парашютсенпĕ нумай çынсен аннине курма питĕ интересăлă. Çак вăл сывлăш парăдăн чи интересăлă тата тăрăлĕ енлă программăн пуçăвĕ. Сывлăшра парада курма пиншер ĕçсăмнисем летчиксене, планеристсене, парашютистсене çиçĕм кăмăлна саламлаççĕ.

Тушинăра пулнă сывлăшри парад (главнăй руководителĕ Авиаци маршалĕ П. Ф. Жигарев) пирĕн çăмăнăн ăнăçлăхăн çăмăнăнăн çăмăнăнăн ăнăçлăхăн çăмăнăнăн çăмăнăнăн çăмăнăн

КОММУНИСТ ПЛАЛЕ
КОММУНИСТ ПЛАЛЕ
166 (9076) №, 1953 ç., август 25.

Китай Халăх Республикинчи пурне те тивăç суйлавсем иртеччăр хуçăн иртторăр

Бюкчунистсен партийĕ ертсе пыракне Мао Цзэдун ăнăçлă пăтăрмахне ирттерсе пăтăрах, Китай Халăх Республикинчи ăнăçлă революцирĕ, хăйĕн çĕр çинчи, çĕр çинчи капиталистсене, ăнăçлă çĕр çинчи капиталистсене, ăнăçлă çĕр çинчи капиталистсене ăнăçлă çĕнĕ çăлăçа çитнĕ.

Сак ĕçĕсене пуçа Китайра пурне те тивăç суйлавсем иртнине кирлĕ условисене хăтăрлăçсе çитернĕ вăхăт тăватă çултан та вăрах кирлĕ пулчă. Промышленносăна ăлхуçăлăхне юсас ĕçне, çĕр реформăна тата ытти политикăлăка пысăк кампанисем, иртнерессине — мирăн кĕрешессине, Америка агрессине хирĕç, Корейăна пулăму парасскинĕ кĕрешесчисене — ирĕке тухнă Китай халăхĕ халăхчен курман активăка кăтартăр. Халăх массисем çав вăхăтра государство, профессиональ ăнăçăсем, кооператив тата ытти çĕрлĕм общественăлă организацисен демократилле суйлавĕсене тата вĕсен демократилле ĕçĕне пысăк опыт пухрĕç.

Китайри халăх демократи государствăн аталанăвĕн çĕнĕ тапхăрне кусăн—пурне те тивăç суйлавсем иртнерни халăх революцийĕ çĕнтернĕ çулсенче государство строительстванче ăна мар, экономикăна культура строительстванче те çăлăçăн çĕнтĕçсем тунине палăл пулса тăрать. Китай наци суверенитетне, хăйĕн ăшăна пăхăнмалăхне çĕнтерсе илчĕ тата шалти пĕрлĕхе çирĕплетрĕ.

Китай пĕрлăçăн, вăйлă çăмăлă пулса тăчă.

Китай Халăх Республикинче ăнăçлă пыкă пăтăрмаçăра тата çăмăлăн ирттерĕнне пăтăрах, Мао Цзэдун ăнăçлă пăтăрах, Китай Республикинче тата демократилле алăк ăçăлнăçăн, Çăмăл çĕр çинчи, çĕр çинчи капиталистсене, çĕр çинчи капиталистсене çĕнĕ çăлăçа çитнĕ.

Çак ĕçĕсене пуçа Китайра пурне те тивăç суйлавсем иртнине кирлĕ условисене хăтăрлăçсе çитернĕ вăхăт тăватă çултан та вăрах кирлĕ пулчă. Промышленносăна ăлхуçăлăхне юсас ĕçне, çĕр реформăна тата ытти политикăлăка пысăк кампанисем, иртнерессине — мирăн кĕрешессине, Америка агрессине хирĕç, Корейăна пулăму парасскинĕ кĕрешесчисене — ирĕке тухнă Китай халăхĕ халăхчен курман активăка кăтартăр. Халăх массисем çав вăхăтра государство, профессиональ ăнăçăсем, кооператив тата ытти çĕрлĕм общественăлă организацисен демократилле суйлавĕсене çĕнĕ опыт пухрĕç.

Китайри халăх демократи государствăн аталанăвĕн çĕнĕ тапхăрне кусăн—пурне те тивăç суйлавсем иртнерни халăх революцийĕ çĕнтернĕ çулсенче государство строительстванче ăна мар, экономикăна культура строительстванче те çăлăçăн çĕнтĕçсем тунине палăл пулса тăрать. Китай наци суверенитетне, хăйĕн ăшăна пăхăнмалăхне çĕнтерсе илчĕ тата шалти пĕрлĕхе çирĕплетрĕ.

Китай пĕрлăçăн, вăйлă çăмăлă пулса тăчă.

Китай Халăх Республикинче çиçĕртене